

AR

SEIZ SQIENT NATUREL.

000134

Voar eun ton'agreabl.

Apollon, Mercurius, Venus ha Jupiter,
 C'houi a delc'h var an douar an amitie sincer,
 Hac a ra d'an dud yaouanq en em garet parfet,
 Prestet d'in hoc'h asistanç, me ho ped, eur momet.

Sperejo celestiel, astro ar firmamant,
 Me a deu d'hoc'h implori, gand eur galon ardant,
 Da rei an talanchou a bere m'eus ezom
 D'espliquan ar propojo arretet em c'halon.

Abostolet evurus, hanvet an Ebestel,
 D'hui a ro instruction d'ar gristenien fidel,
 Pa'n oc'h choaset gant Doue 'vit prezeg ar lezen,
 Chilauet he grouadur, exaucet va feden.

Rouanez an amitie, princes ar yauoanqis,
 Moises a Jeremi, chefo deus an llis,
 Ha c'houi, carante dener, zourcen an deliço,
 Deus a gomso eloquant ramplisset ma gueno.

Ne c'houlenan qet antren 'bars en theologi,
 Na mont da guemer afluers an dud a studi;
 Ar belec, an arc'hescop hac an den a bluen
 Ne garfent que't no enor divanqan an asen.

Me antrepreno breman, en quis un den zavant,
Deus quement a habito er pevar elemant
Deus a augmant an douar, a bet zo a amzer,
Hag holl essejo an dour, ar re-se a zo scler.

Hag an elemancho tan, zo silvidic ive;
Quement den zo voar ar bed n'anav quet aneze
O felletin leverio, e quever merquet-ze
Eus a be lec'h e teuont, hag ho antiquite.

En toes an holl bobl ar bet, ne vo biquen ganet
Nemert tri den, hep mui quen, exant deus a bec'het :
Evit laret dac'h piv int, vo quet hir ma discour
Ar Voerc'hes, hac he mabic, ha sant Ian-Vadezour.

Reol, Loar, Mars ha Mercur, hui so planeteno,
Jupiter, Venus, Saturn, seiz a so en envo,
Ila dindan an hini 'né vo concevet un den,
Vo ret d'ean heuill he sor, honnez vo ous hen ren.

Poend ec'h eo d'in comanç disclerian an tenor
Deus ma bue malerus ha demeus ma goal sor :
Rac-se 'ta, fudo yaouanq, me deu d'ho suplian,
Pa gleset avijo mad, tchet da bratican.

Quent 'vit avanç davantach hiroc'h gant ma histoar
C'houlan assistanç Roue an env hac an douar.
O ma Jesus admirab, carguet a sclerijen,
Disquenet eur zel hep quen voar ma zevoalijen.

Me zo eur c'hloarec yaouanq, elevet gant respet,
A zo c'h habitan scolio, boe ma hellan monet,
Hag a deu da disclerian, gant cals deus a c'hlac'har
Tenor deus ma slaneten, boe m'on voar an douar.

Me'm euz chonset 'vit mestres ar vravan femellen
A gement a zo breman voar an douar o ren,
Dre he demarch agreabl, hag he zello mignon,
Ec'h eo deuet a ben da c'honit ma c'halon.

N'en eusquet 'bars en Urop, en Afriq, en Azy,
A guement ouffe bean comparajet out-hi :
Rac honnez a zo charmant, quen gué ha quen liger,
Ne gavin quêt er bet-man he far en nep manier

Quenta am boa bet biscoas an enor d'he goelet,
E voa da zul an Drindet, 'bars en pardon Berc'het,
Hag enon he remarquis, gant cals a blijadur,
He grãço hag he feçon, he guenet dreist natur.

He daou lagad a verve 'vel an heol ardant;
He diou jod ru, he zal goen, evel un diamant,
Quen e teuis da sonjal em c'halon, em speret
E voa un êl evurus deus en env disquennet.

Dar c'houlz-ze, me voa yaouanq o quitat ma studi,
Ha me sonjal, em speret, monet d'he saludi;
An aboster am delc'he, dre ma voan re yaouanq,
Ne voaren quet ar feçon nac an tu da barlant.

Me ho salud, merc'h yaouanq, mar dent d'ambermetir
Da guerzet en bo quever un daou bas, pe un tri,
'Vit clevet ho santimant me a zo deseignet
Da gontan d'ac'h ma hini, o ia, mar permetet.

Pen eo ho madeles den prudant ha den gue,
Anes bean meritet rein d'in an enor ze,
C'houi neus un êr gracios hac ive eloquant
Hac e ra plijadur d'in ho clevet o parlant

Me a requet, merc'h yaouanq, demeus a vouir galon
Gallout dont da rentin dac'h ar zatisfaction,
Dre n'en eusquet bet biscoas dirac ma daoulagat
Eur femelen e vije quement ha c'houi d'am grat.

Me a garre, merc'h yaouanq, e teufac'h da larret
Ha me zo d'ho santimant, evel m'am eus souhet,
Ha, mar deo evidon fidel hoc'h amitié,
Me a dougo d'ac'h respet en durant d'am bue.

O leal, sur, den yaouanq, me deu d'oc'h admiran
M'ouffen n'ho pe quet deseign da dont d'am zraissan;
Me a bell assurin d'ac'h, o ia, gant guirione
Em euz gravet em c'halon 'vidoc'h un amitié.

Arsa eta, merc'h yaouanq, me a deu d'ho henvel
Ma hol fianç er bed-man, ma c'harante fidel,
Redoublomp hon amitié ha formomp eur chader
Tachomp d'he ober erfat, 'vit na doro biquen,

Ho propojo ravissant a blij d'in , ma mestres ,
 Ha rejouiss ma c'halon , ma n'oc'h qet traitoures ,
 C'houlenan netra dianac'h , qu'en evid ho quittä ,
 Evit ar veaj quantan , 'met bean'n ho craç vad.

Arsa 'ta , ma servijer , couls eo dimp finassan ,
 Me a deu da laret d'ac'h quen a vo ar c'hentan ,
 Ous ho pidi da retorn hep dalet d'am guele ,
 Ma graç vad a vo ganac'h partout lec'h mac'h efet.

'Vid an eil guech , a gredan , me o mont da vale ,
 Gand eur speret qen contant 'vel hini an Aële ,
 Da velet ma mestres coant , rouanes ma c'halon ,
 Hini'n deus ma ramplisset a gonsolation.

Bonjour ha joa , ma mestres , rouanes ar fleurio
 A guement so bet biscoas plantet ebars er vro ,
 Brillantoc'h evit an heaul , scleroc'h evit al loar ,
 Puissantan merc'h yaouanq a so voar an douar.

Me a garje bean bet eloqanç Ciceron ,
 Pe autramant ar furnes en defoa Salomon ,
 Eur guenau gret en arc'hant hag un teud alaouret ,
 Da barlant en ho presanç evel ma veritet.

Pa'z oc'h deut beteg aman dre garante parfet ,
 Me a rent d'ac'h ar salud gant enor ha respet ;
 'Mije gouvet er feçon hag an tu da barlant ,
 A vije ma brassan joa plijout d'ho sentimant.

Mes me so eur plac'h yaouanq 'neus ar speret dister ,
 N'en on qet bet studiet 'veldoc'h , ma servijer ,
 C'houi a oar scrivan ha len ha me n'hen ouzon qet ,
 N'allan qet coms eveldoc'h , rac se ma escuset.

Ma mestres , c'houi so furoc'h evid ar Salomon.
 Ma vije permetet d'in digor d'ac'h ma c'halon ,
 C'houi'n ije guelet enni gravet an amitie
 Hini am eus evidoc'h gant guir humilite.

Ma qeret , a vemp hon daou unisset assembles ,
Evel ma oa sant Joseph hag hon Mam ar Verç'hès ;
Mar-g-allan ho posedi un de var an douar ,
Me a vezo qen jacüs 'vel un AËle er gloar.

Me a so eur femelen dister a galite ,
N'on qet ingal'n ho qenver en mado , en ligne ,
Mes mar-g-eo predestinet gant Doue eternal ,
A vemp hon daou unisset , ne c'houlenant qet voel.

C'houi eo fleuren ar merc'hed a guement so'r c'hanton
Chilaouet , mar plij genac'h me ho ped , a galon
Moes an hini disteran deus ho servijerien ,
A c'houlen eur mouchouer pe eun dabatièren.

Evid merç a amitie , ma servijer fidel ,
Ez an da glasq an alchoe da dieri'n armel ,
Hag a vije ma c'halon ho piçe goulenet ,
Ma vije possab he rei'm oa qet ho refuset.

Tostaet aman , me ho ped breman , ma servijer ,
Cetu aman var an daol pevarzec mouchouer ,
Ha peder dabatièren olifant zulaouret ,
A choas a so evidoc'h , hag ouspen , ma qeret.

Me ielo breman d'ar guer gaud eur galon contant
Pa'm eus guelet , ma mestres , o carante ardant ;
Ha , mar partaget ganin lod deus hoc'h amitie ,
Me a respeto anoc'h en durant d'am bue.

Qen vo'ta , cloarec yaouanq ha ma brassant mignon ,
Hoc'h avise eloqant a raviss ma c'halon ;
Deus a guement den yaouanq'n eus ma darempredet ,
N'em eus caret nemedoc'h boe m'oc'h deut dam guelet.

Ma mestres so'r plac'h yaouanq hag e deus blev melen
Ha daoulagad qen ardant evel div stereden ;
Honnas en deus ar pouar , gant he selo mignon ,
Da rei d'he muan caret ar recreation.

Salud d'ac'h, ma mestres coant, gaud enor ha respect
 Me so deut beteg ho ti gant eur galon barfet,
 Evel ma oa gouejal ar profet Daniel
 Bete dor ar barados da bar!ant ous an Ael;

Dre gommandamant Doue evit goulen ar c'hraç
 Da vevan en he repos ebars un hermitaj;
 Mes, allas! me so un den a so bas a speret,
 N'on qet capab da bar!ant evel ar profedet.

Me ho ped, ma servijer, cesset ho compliment,
 Ho tiscourio admirabl hag ho comso charmant;
 Rac pa sonjant em speret er pes em eus clevet,
 Pa neverd hoc'h ajistanç me'm moa disesperet.

Me a lar d'ac'h, ma mestres, leun a gonfusion
 C'houi 'moa laqet porcheres var doul dor ma c'halon.
 Hag ouspen se an alc'houe var ma oll secrejo
 Ne garan hini 'merdoc'h a guement so er vro.

N'oufa'h bigen, ma mignon, me a lar d'ac'h aman
 Caroud anon, a-dra-sur, muoc'h 'vit n'ho caran;
 Couscoude gant ma c'herent me a so difennet,
 Dre ma eo bet ar goal-dead o prezeq'n hoc'h enep.

Quelo trist ha effroyabl, grevus direzon,
 Te a bland c'hleve noas 'bars en creis ma c'halon
 Eur vatimant am oa gret hag a so dispennet,
 Birviquen var an douar ne repos ma speret!

O Majeste infinit, ma Doue, ma c'hrouer,
 Diganac'h a c'houlenan ar c'hraç particulier!
 An ners hag ar puissanç rojac'h d'an intanvez
 Da distrujan gaud he dorn roue Holophernes.

C'hoas a c'houlenan ouspen, qis un den a verit,
 Oll dalancho ar profet hag ar roue David,
 'Vel m'eu defoa gret goejall, qent disqen d'ar blenen,
 An Empereur Bonapart hag he officerien.

M'amije bet ar pouar hag ive ar buissanç,
Evel'n defoa sant Louis, pa oa roue en Franç.
D'exilan ar goal-deaudo deus ar rouantelez,
Em ije gret an hanter deus ma silvidigues.

Lennet ar scripture santel, me ho ped, ma mestres,
Hog a caffet rapportet, var levr ar furnes,
An neb a gred goal-deaudo, so diavis ha foll;
N'eman qet var an douar an hini blij d'an oll.

Maleureus eo an hini a so var an douar;
Mar deu dean nep feçon da goean 'no fouar;
Ha, sioas! qazi an oll, abred pe divezat,
En peb amser eo stignet ar pecho miserab.

Ar Pab en he gathedral, ar Roue var he dron,
An avocat 'ne studi, ar beleg o sarmon,
Hag ar barner aseet qichen he dribunal
So sujet d'ar goal-deaudo qencouls 'vel ar re all.

Breman gredan parfet ar pes am eus lennet
En eul levr ancien gret gant ar brofedet,
Eo qen difficil bevan divlam var an douar
'Vel mont da fonç ar mor bras ha retorn var ar bar.

Pa dei messajer Doue da draouien Josaphat,
Da separi ar re fall deus a vesq ar re vad,
Vo guelet ar goal-deaudo dirac an assamble
O vont da dan an ifer 'vid eun eternite.

Evit derc'hel ar sermant am oa gre, ma mestres,
Divezan'm oam bet'n enor da parlant assambles,
Ez on deut d'ho saludi gant guir fidelite,
Mes he c'houlenan netra enep d'o bolonte.

Arretet ho propojo breman, ma c'hamarad,
Lampâd a ra ma c'halon birvi a ra ma goad,
Hag evid approuvi d'ac'h m'amitie'n hoc'h andret,
Ma qeret, ez int ganac'h el lec'h ma tizirfet.

Gret reflexion var se , me ho ped , ma mestres ,
Ma'm be ho casset ganin en qis eum esclaves ,
Ha donet d'hoc'h eureuji hep conge ho ligne ;
Se a ve reprochep d'in en durant ma bue.

Mes confortet ho calon , marteze gand amser ,
A dremeno o fulor ha teri o c'heler ;
Hag a veomp unisset gant o c'honsantamant.
He c'halon oa qer mantret qen n'alle qet parlant !

Malheur 'vid an den yaouanq ne lezer anean
Da demezi p'en deus c'hoant , d'an hini blij dean !
Distrempet oa an douar eno gant hon dæro ,
Qen a boullade an dour da gargan hon boto !

Me a deu d'ho suplian , tud yaouanq ar c'hontre ,
D'unissan ho calono assembles gand hon re ,
Me'n efoa cun ha glac'har o quittat ma mestres ;
Qeit ma via var an douar n'he ancoain james.

Mes Doue a lavar d'imp ebars er scritur sacr :
Troc'han a refet torn ha tennan ho lagad :
Gueloc'h eo mont gand un dorn d'ar joaio evurus ,
Evit n'en deo mont gant daou d'ar flammou malerus.

He zad a lavaras d'in : cettu aman 'l lizer ,
Pehini 'm eus recevet digand ar messenger .
Hag em eus commission da rei anean d'ac'h ;
Leqet-an en ho codel ha qesset-an guanae'h.

Sclerijen an oll astro , te so hanvet al loar ,
Disqen ebars em c'halon ha disec'h ma glac'har ,
Mar permet ma doaulagad arreti ma daero
Da rapporti eur guentel enep d'ar goal-deaudo.

Te'n efoa roet avis , teaud brutal ha funest ,
D'hon tad ha d'hon mam qentan , er barados terrest ,
Da dibri demeus ar freus difennet gant Doue ,
Se so qiriec d'hon miser ha d'hon oll baourante.

Bars en prison Pharaon te en defoa plantet
Joseph, ar santelan den deus ar patriarchet,
Pa oa bet faos accuset gant pried Putiphar;
'Boe ma eo crouet ar bed ec'h oud voar an douar.

Te attaq an dud yaouanq memes var o enor
Gand eur voues qen eclatant a ia beteg ar mor,
A deu da lemel diante un tensor excelant,
Preciussoc'h 'vit an aour hag evit an arc'hant.

Abalamour d'he ligne ec'h espernin Judas,
Hag avanç 'bars histoar betec Herodias
Pini gonseillas he merc'h, dre un avis traitour,
Da c'houlen var un assiet pen sant Ian-Vadezour.

Lar d'in, teud milliguet, ma n'en oud qet contant
Bean guerset Map Doue ha dibenet eur sant;
P'ach oud en 'pad an amser o clasq dont da laçad
Ar mein-be var an douar da ruan gant ar goad.

Ne bad pelloc'h ma c'halon da brezec varnean
Pardon ha misericord a c'houlenan 'vitan,
M'en defo cun ha glac'har dimeus he bec'hejo,
Ha m'an em gontverisso bete fin he zeio.

P'antréis em c'habinet gant desolation
En sell da gavet un dra a gonsolation;
Ac'h is da len a lizer am boa bet diant he zad,
Pa digoris anean, m'en defoa calonat.

Ma c'halon so glac'haret, ma Doue, pa sonjan
Bet on welet ma mestres 'vid ar voech divezan
Roët eo d'in m' c'honjêt scrivet var baper goen,
Ma c'houtanç en general d'he dilesel a gren.

Me oa tri de a taer noz hep dibri nag evan
Na qen nebeut hep repos : na rent nemet goëlan,
Dre ma renqen separi, hep bean meritet,
Deus fidelan merc'h yaouanq anavan var ar bed.

An dried de a scrivas qelo d'he c'hamarat,
 Ha me res dezi respont divar lizer he zad :
 Prononcet eo an arret enep d'ho serviger,
 C'houi iel breman d'ar gouent ha me chomo er guer.

Pa oan ebars ma studi o len ma levrio,
 Ma welet quazi maquet, beuet gant an daëro,
 E renquis o dilezel ha mont da pazéal ;
 Ha me qemer ma fusuil 'vit mont da chasseal.

Arri 'bars en creis ar c'hoat me oa fatig bras,
 Ha me da guemer repos eno var ar yeot glas.
 Hag evel eur vadalen, commañç da deplori,
 N'e oa med Doue hepquen capabl d'am c'honsoli.

En creis ma brassan glac'har o sonjal em mestresad
 Qazi 'vel dre eur mirael a velis eun heies.
 En em strinquas d'am daoulin-evil ma saludi,
 Inspiret a beurs Doue da dont d'am c'honsoli.

Me ho ped, galand yaouanq, arretet ho taëro,
 Ha leget ho confianç en crouer an envo :
 Doue a'n eus ar pouar da gonsoli an oll,
 Da neb a fio ennan na'n ei james da goll.

C'houi a so var an douar 'bars en displijadur,
 Noc'h eus defot a netra, ma queret bean fur,
 Ha me ha so ho vevanch ebars er foreso,
 Hag a guemer plijadur da usan ma deio.

Eno e çolis memoar, deus ma mestres fidel,
 Ha credi n'oamp qet choaset gant Doue eternal
 'Vit bean var an douar assembles unisset ;
 Graç d'imp da vean eun de en pales an Drindet.

Neuze retornis d'ar guer 'vel pa'm ije nijet,
 Toman re ma goad ouzin, ne santen qet querzet ;
 Ma speret a oa qen scanv, ma c'halon qen joaüs,
 Evel mac'h eo bars en env an Ele evurus.

b/

Mar boe goejall ma c'halon carguet a disesper,
 Breman me so qen ezet evel eun ec'houeder.
 Pini ia beteg an env ha return d'an douar ;
 Adieu laran d'an tourmant, achu eo ma glac'har.

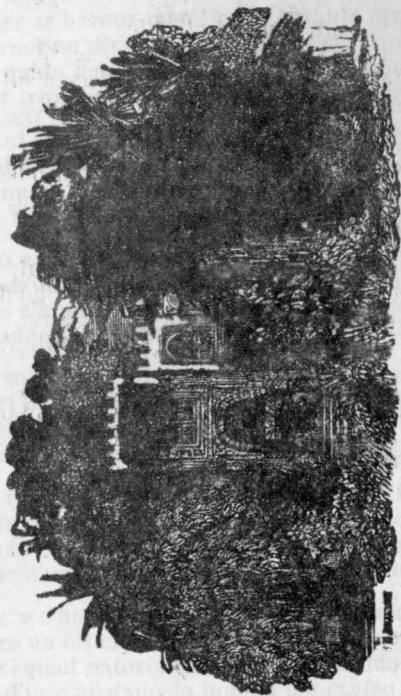
Madelez oll-buissant, roue an oll Æle,
 Me rent d'ac'h presentamant graço a drugare,
 P'oc'h eu's roet din ar c'hraç, roue ar firmamant,
 Da finissan ma chanson joaüs ha triumphant.

Homan so eur son nevet rimet ha composet
 Gant eur scrivagnier yaouanq dimeus a Lanrodec,
 So ganet ebars er bloa mil eiz cant hag ugent,
 De diaroc goel ar Verç'hes a ve 'bars en Avant,

Ha 'vid esplican he noad d'an oll dud ignorant,
 Tri mis ha pevar ugent en tu all da daou c'hant :
 Ebars en canton Plouagat eo ganet ha maguet,
 Hag he hano scrivet mad so GILLES MORDELLET.

Mar 'm eus drouc-laret netra gant ma fragilite,
 C'houlennan escus ous an dud ha pardon ous Doue,
 Hag ouspen a tisiran da guemend he c'hlevo
 Ar boneur da jouissan deus a c'hloar an Envo.

FIN.

DA P